

2016. aasta kohtustatistika: menetlusaegade lühenemise tendents kodanike hüvanguks jätkub

Euroopa Kohtusse esitatud rekordarv eelotsuse küsimusi annab tunnistust liikmesriikide kohtute usaldusest ajal, mil Üldkohtus viiakse läbi Euroopa Liidu kohtusüsteemi reformi.

Möödunud aastat iseloomustas väga intensiivne tegevus Euroopa Liidu Kohtus. Lõpetatud kohtuasjade koguarv on seega 2016. aastal jätkuvalt suur (1628 kohtuasja). Samuti on 2016. aasta puhul tegemist viimase aastaga, mil eksisteeris Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohus¹.

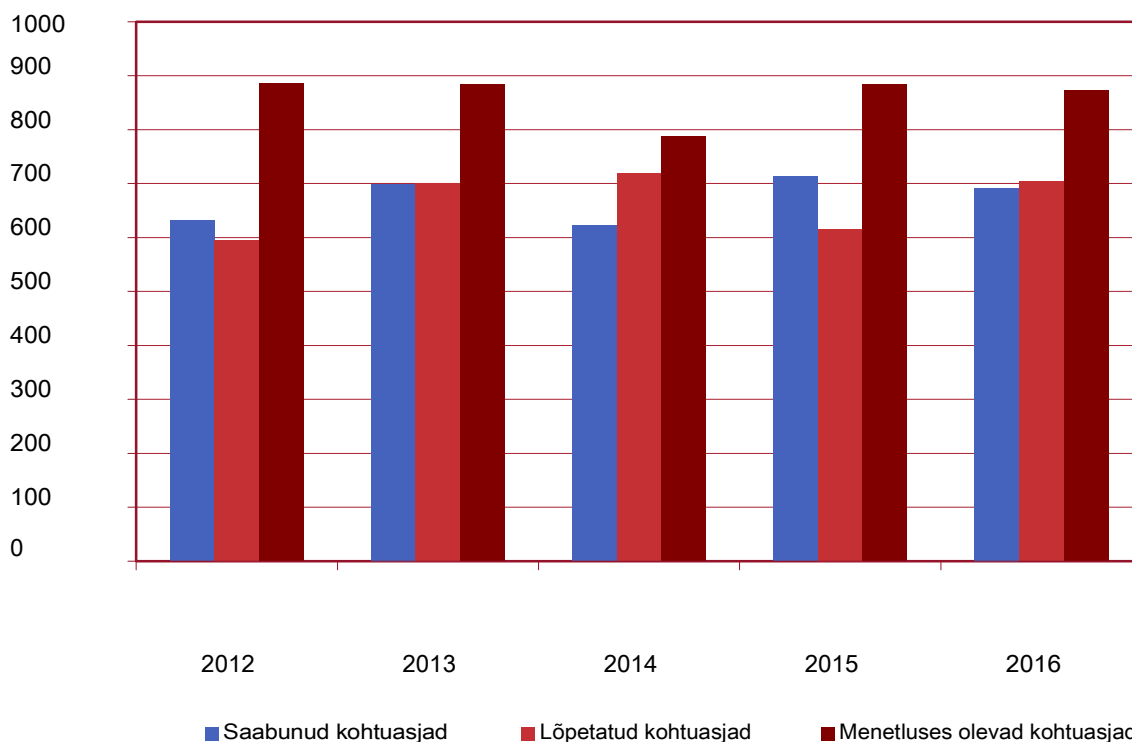
Euroopa Kohus

Kõigepealt tuleb märkida, et Euroopa Kohus sai 2016. aastal lõpetatud 704 kohtuasja (14%-line tõus võrreldes 2015. aastaga). Seega lahendas Euroopa Kohus rohkem kohtuasju, kui talle möödunud aastal esitati (692). Need numbrid annavad tõestust märkimisväärsest produktiivsusest ning 31. detsembri 2016. aasta seisuga menetluses olevate kohtuasjade arv (872) seetõttu veidi vähenes.

2016. aastal saabunud kohtuasjadest on 470 kohtuasja seotud liikmesriikide kohtutest pärinevate eelotsusetaotlustega. Tegemist on Euroopa Kohtu ajaloos rekordarvuga, mis väljendab üheaegselt eelotsusemenetluse tähtsust Euroopa Liidu õiguse loomisel kui ka liikmesriikide kohtute usaldust selle kohtuliku koostöö vormi vastu, eesmärgiga tõlgendada ja kohaldada liidu õigust ühetaoliselt.

Teine möödunud aasta märkimisväärne tendents puudutab keskmist menetlusaega Euroopa Kohtus. Eelotsuseasjades oli 2016. aastal keskmine menetlusaeg 15 kuud. **Tegemist on kõige lühema keskmise menetlusajaga, mis on enam kui 30 aasta jooksul registreeritud.** See arv on tingitud asjaolust, et Euroopa Kohus hoolitseb pidevalt selle eest, et paraneks tema tõhusus, kasutades ratsionaalselt kõiki võimalusi, mida kodukord selleks pakub. Apellatsioonkaebuste keskmine menetlusaeg oli 12,9 kuud. Tegu on kõige lühema keskmise menetlusajaga alates Üldkohtu loomisest. Kui kõik valdkonnad kokku arvata, oli üldine menetlusaeg **14,7 kuud**.

¹ Avaliku Teenistuse Kohtu tegevus lõpetati 1. septembril 2016, mil liidu ja tema ametnike või teenistujate vaheliste vaidluste esimeses kohtuastmes lahendamise pädevus anti üle Euroopa Liidu Üldkohtule. Avaliku Teenistuse Kohus menetles 2016. aasta jaanuarist kuni augustini 169 kohtuasja.

	2012	2013	2014	2015	2016
Saabunud kohtuasjad	632	699	622	713	692
Lõpetatud kohtuasjad	595	701	719	616	704
Menetluses olevad kohtuasjad	886	884	787	884	872

Euroopa Liidu Üldkohus

Üldkohtu kohtustatistika analüüs näitab peamiselt kahte arengut: ühelt poolt saabunud kohtuasjade ja menetluses olevate kohtuasjade arvu suurenemine ning teiselt poolt **menetlusaja oluline lühenemine**.

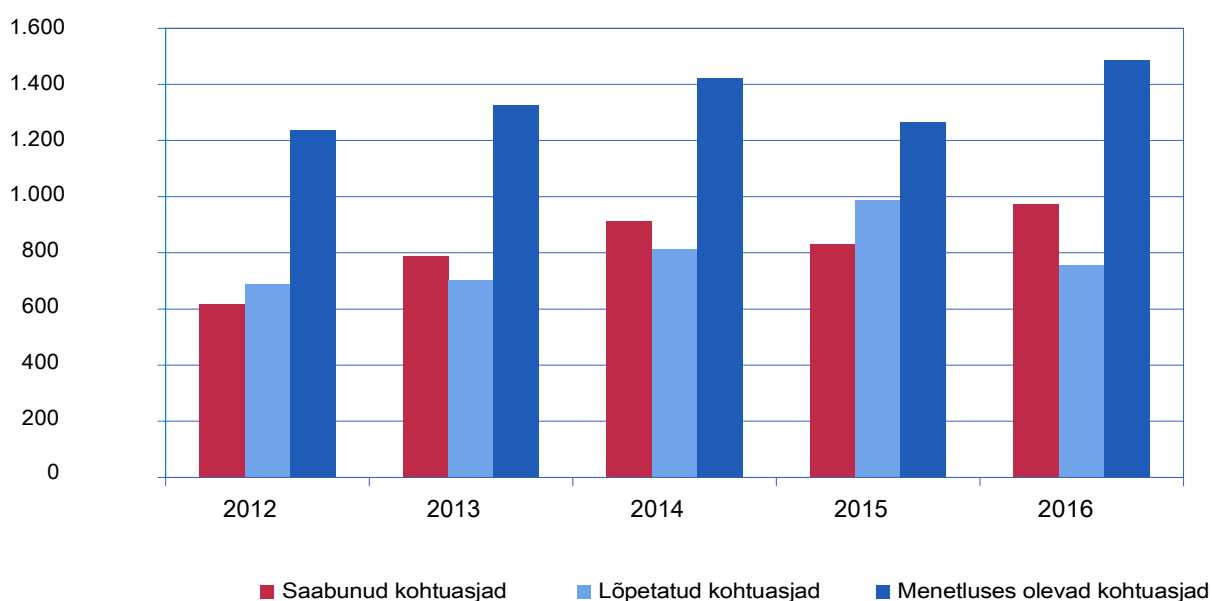
Saabunud kohtuasjade arv tõusis 17%, kasvades 831 kohtuasjast 2015. aastal 974 kohtuasjani 2016. aastal, kusjuures tõus on suuresti tingitud liidu avaliku teenistuse vaidluste esimeses kohtuastmes lahendamise pädevuse üleandmisest (ainuüksi neid kohtuasju oli kokku 163). Menetluses olevate kohtuasjade arv kasvas sarnases ulatuses, suurenedes 1267 kohtuasjalt 2015. aastal 1486 kohtuasjani 2016. aastal.

Kohtu produktiivsus on omakorda seotud 2013. aastast alates saavutatud suutlikkuse kasvuga, kusjuures lahendatud kohtuasjade arv on kohtu kolme parima tulemuse hulgas alates kohtu loomisest (755 lahendatud kohtuasja). Võrreldes aastatega 2014 ja 2015 toimunud produktiivsuse langus on seletatav erinevate asjaolude kokkulangemisega seeläbi, et esiteks vähendati lahendamata kohtuasjade arvu (eriti 2015. aastal), teiseks toimus Üldkohtu koosseisu korraline uuendamine, mis leiab aset iga kolme aasta järel, ning kolmandaks korraldati kohus sisemiselt ümber, mida oli vaja selleks, et integreerida uusi kohtunikke, kes ei saa oma ametiaja esimestel kuudel nähtavalt ja sisuliselt anda oma panust kohtu produktiivsusesse.

Samal ajal jätkub menetlusaja positiivses suunas muutumine, mis on tulemuslikkuse peamine näitaja. Uuesti leiab kinnitust menetlusaegade lühenemine alates 2013. aastast, kuna üldine keskmine on 18,7 kuud (kõigi valdkondade kohtuotsuse või kohtumäärusega lahendatud kohtuasjade puhul), ehk menetlusaeg on lühenenud 1,9 kuu ulatuses võrreldes 2015. aastaga ning 8,2 kuu ulatuses võrreldes 2013. aastaga.

Tänu Üldkohtu ümberkorraldamisele ja uutele võimalustele, mis avanesid seoses Euroopa Liidu kohtusüsteemi reformi elluviimisega, **tõusis ka viiest kohtunikust koosnevale kohtukoosseisule saadetud kohtuasjade arv 2016. aastal 29 kohtuasjani**, samas kui ajavahemikus 2010–2015 saadeti nimetatud kohtukoosseisule keskmiselt alla 9 kohtuasja aastas.

Lõpuks tuleb nentida, et kohtutegevuse arengut iseloomustas intellektuaalomandi valdkonna kohtuasjade kasv (11%), liidu avaliku teenistuse vaidluste esimeses kohtuastmes lahendamise pädevuse üleandmine (Avaliku Teenistuse Kohtult anti Üldkohtule 1. septembril üle 123 hagi ja kuni 31. detsembrini 2016 esitatud 40 uut hagi ehk kokku 163 kohtuasja, mis moodustavad 17% saabunud kohtuasjadest), piiravate meetmete valdkonna kohtuasjade arvu suhteline langus (2016. aastal esitati 28 kohtuasja), riigiabi valdkonna kohtuasjade jätkuvalt suur hulk (76 kohtuasja) – eriti, mis puudutab liikmesriikide maksuõigust – ning uut tüüpi kohtuvaidlused, mis on seotud krediitiasutuste suhtes usaldatavusnõuete täitmise järelevalve normide kohaldamisega.

	2012	2013	2014	2015	2016
Saabunud kohtuasjad	617	790	912	831	974
Lõpetatud kohtuasjad	688	702	814	987	755
Menetluses olevad kohtuasjad	1 237	1 325	1 423	1 267	1 486

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127